

PHILOLOGICAL SCIENCES

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR THE FORMATION OF SPEECH COMPETENCE IN MEDICAL COLLEGE STUDENTS

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ

Khristina Vintonyak¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-672-0-22>

Сучасна система фахової передвищої освіти орієнтована на підготовку конкурентоспроможного спеціаліста, здатного не лише якісно виконувати професійні обов'язки, а й ефективно здійснювати комунікацію в межах професійного середовища. Для майбутніх медичних працівників мовленнєва компетентність є необхідною умовою успішної професійної діяльності, оскільки медична практика ґрунтується на постійному спілкуванні з пацієнтами, їхніми родичами, колегами та представниками суміжних професій [1, с. 45–47].

Мовленнєва компетентність студентів медичного коледжу розглядається як інтегрована характеристика, що поєднує мовні знання, комунікативні вміння, навички професійного мовлення та усвідомлення етичної відповідальності за слово. Вона охоплює здатність використовувати літературну українську мову відповідно до ситуації спілкування, дотримуватися норм медичної термінології, логічно й доступно формулювати думки [2, с. 112–114].

Методологічною основою формування мовленнєвої компетентності є компетентнісний підхід, який передбачає спрямованість освітнього процесу на результат – сформовану здатність студента діяти в реальних професійних ситуаціях. У викладанні української мови в медичному коледжі цей підхід реалізується через орієнтацію навчального матеріалу на професійне мовлення, зокрема опрацювання медичних діалогів, складання усних і писемних висловлювань фахового характеру [3, с. 27–29].

¹ Kamianske Professional Medical College, Ukraine

У власній педагогічній практиці компетентнісний підхід реалізується шляхом виконання студентами практичних завдань, зокрема складання діалогів «фельдшер – пацієнт», «медсестра – лікар», підготовки усних повідомлень на тему симптомів захворювань або правил догляду за хворими. Такі завдання сприяють не лише засвоєнню мовних норм, а й формуванню вмінь застосовувати їх у професійній діяльності [7, с. 120–121].

Важливе місце у формуванні мовленнєвої компетентності посідає діяльнісний підхід, який ґрунтується на активній навчальній діяльності студентів. Його реалізація передбачає використання інтерактивних методів навчання: рольових ігор, проблемних ситуацій, дискусій, аналізу професійних кейсів. Такі методи сприяють розвитку комунікативних умінь і формуванню навичок професійного мовлення [4, с. 64–66].

Практика показує, що особливо ефективними є рольові ігри, під час яких студенти відтворюють типові ситуації професійного спілкування. Наприклад, під час вивчення теми «Професійне мовлення медика» студентам пропонується змоделювати ситуацію прийому пацієнта, де важливо не лише правильно використати медичну термінологію, а й дотриматися норм мовленнєвого етикету, виявити емпатію та толерантність у спілкуванні [5, с. 93–94].

Не менш значущим є міждисциплінарний підхід, який забезпечує інтеграцію української мови з фаховими медичними дисциплінами. Такий підхід сприяє цілісному сприйняттю навчального матеріалу, формуванню професійно орієнтованого мовлення та засвоєнню спеціальної термінології в контексті майбутньої діяльності [5, с. 91–92].

У власній практиці міждисциплінарність реалізується через добір текстів медичної тематики: інструкцій до лікарських засобів, фрагментів медичних статей, клінічних описів. Студенти аналізують мовні особливості таких текстів, визначають терміни, добирають до них тлумачення, складають анотації або короткі повідомлення. Це сприяє розвитку навичок роботи з фаховими текстами та збагаченню активного словникового запасу [7, с. 118–119].

Особистісно орієнтований підхід є ще одним важливим методологічним компонентом формування мовленнєвої компетентності. Він передбачає врахування індивідуальних можливостей студентів, рівня їхньої мовної підготовки, психологічних особливостей та мотивації до навчання. Такий підхід сприяє створенню комфортного освітнього середовища та підвищенню ефективності навчання [6, с. 38–40].

У процесі викладання української мови особистісно орієнтований підхід реалізується через диференційовані завдання, індивідуальні творчі роботи, підготовку усних виступів на теми, пов'язані з майбутньою

професією. Зокрема, студентам пропонується підготувати коротке повідомлення «Як правильно спілкуватися з пацієнтом», що сприяє усвідомленню значущості мовлення у професійній діяльності медика [1, с. 50–51].

Особливу роль у формуванні мовленнєвої компетентності відіграє робота з професійно орієнтованими текстами. Читання, аналіз і створення текстів медичної тематики формують уміння логічно викладати думки, дотримуватися норм наукового та офіційно-ділового стилів мовлення, правильно використовувати термінологію [2, с. 115–116].

Отже, формування мовленнєвої компетентності студентів медичного коледжу є складним і багатогранним процесом, що ґрунтується на поєднанні компетентнісного, діяльнісного, міждисциплінарного та особистісно орієнтованого підходів. Реалізація зазначених методологічних засад у викладанні української мови професійного спрямування сприяє підготовці фахівців, здатних до ефективної, етичної та відповідальної професійної комунікації [3, с. 30–31].

Список використаних джерел:

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Київ: Освіта, 2018. 256 с.
2. Овчарук О. В. Компетентності та їх класифікації. Київ: «К.І.С.» , 2004. 176 с.
3. Пометун О. І. Компетентнісно орієнтована методика навчання. Київ: А.С.К., 2019. 144 с.
4. Зязюн І. А. Педагогіка професійного навчання. Київ: Вища школа, 2016. 320 с.
5. Семенов О. М. Професійне мовлення майбутніх фахівців. Суми: Університетська книга, 2017. 212 с.
6. Савченко О. Я. Особистісно орієнтоване навчання в сучасній школі. Київ: Педагогічна думка, 2015. 128 с.
7. Кочан І. М. Українська мова професійного спілкування. Львів: Світ, 2006-352 с.